

**Recenzja książki Ryszarda Gerlacha
pt. *Pozaszkolna edukacja zawodowa wobec
zmian cywilizacyjnych.
Nowe trendy i wyzwania,*
Bydgoszcz 2012**

Żyjemy w świecie silnie nasyconym zmiennością, której przyszłościowe wymiary są nieograniczone. Owa zmienność jako tendencja nieustająca, nakazuje inaczej spojrzeć na różne płaszczyzny naszej rzeczywistości edukacyjnej oraz w nich uczestniczyć. Wiadomo przecież, że pod wpływem długo trwającego modernizmu we wszystkich zakresach naszego myślenia, działania i kształcenia, w społeczeństwie wytworzyła się nadmiernie strategia uznawania prawdy niemal absolutnej, wiedzy pewnej, działań jednoznacznie określonych i wartościowania z pozycji własnej.

Tymczasem współczesne nam czasy zgłaszają coraz więcej wątpliwości i zastrzeżeń do takiej strategii bycia i kształcenia. W funkcjonowaniu współczesnych społeczeństw kształtuje się nowy sposób myślenia, działania, wartościowania, edukacji. Ta nowa tendencja – do poszukiwania własnej drogi wśród wielu różnorodnych propozycji – ma pełne zastosowanie również w procesie edukacji zawodowej, dla której podstawowym układem odniesienia, jest podręcznik autorstwa Ryszarda Gerlacha. Jest on znaczącym wydarzeniem w edukacji zawodowej, gdyż oprócz wartości poznawczych, wychodzi naprzeciw edukacji zawodowej w formach pozaszkolnych, co jest bardzo ważne w sytuacji bezrobocia. Książka posiada przejrzystą konstrukcję i napisana jest jasnym, klarownym językiem, wzbogaca bibliografię pedagogiki zawodowej.

Ze względu na bardzo bogatą treść recenzowanej pozycji, z konieczności więc zwrócę uwagę na niektóre zagadnienia, zwłaszcza te, które w moim przekonaniu mają znaczenie szczególne. Poszerzają nurt studiów z zakresu pedagogiki zawodowej jako mądra oferta edukacji dla każdego, kto pragnie zdobyć zawód i nowe kompetencje celem uniknięcia bezrobocia.

Pierwsza część książki prezentuje problematykę całonocnego uczenia się realizowaną w ujęciu historycznym po współczesność. Przedstawiana jest tu re-

fleksja nad przeobrażeniami treści, struktury i weryfikacji rynkowej edukacji zawodowej w dostosowaniu do obowiązujących norm w Unii Europejskiej. Autor analizuje to według aktualnych stanowisk teoretycznych przedstawicieli myśli pedagogicznej, społecznej czy ekonomicznej.

Część druga wskazuje na trendy w zakresie edukacji zawodowej, które były i są w poglądach uczonych niemal od starożytności po współczesność. Bardzo interesujące są teorie, które niejako wywołują refleksje nad współczesnością i przyszłością, szczególnie w odniesieniu do zróżnicowania społeczeństwa. Autor wskazuje na zmiany cywilizacyjne w społeczeństwie, widoczne szczególnie ostro w XXI wieku.

W rozdział III i IV Autor analizuje czynniki gospodarcze i społeczne zmian cywilizacyjnych, które wynikają z rozwoju globalnej gospodarki oraz nowych technologii. Powodują one powstawanie nowych zawodów i zanikanie starych, zmianę wymagań kwalifikacyjnych, a także zmiany w sposobach i formach zatrudnienia. Autor bardzo wnikliwie analizuje procesy globalizacji, przeobrażenia ekonomiczne, chaos karier zawodowych na tle społeczeństwa informacyjnego. Stąd jedynym ratunkiem, jak pisze Autor, jest gotowość ludzi do ciągłego uczenia się, szukania nowych rozwiązań, pracy intelektualnej nad sobą. Szczególnie pozaszkolna edukacja zawodowa jest ważna w trakcie aktywności zawodowej. Wynika to z gospodarczych zmian XXI wieku, które wymagają wysokich kwalifikacji pracowników, którzy uczą się nieustannie. Zmieniają się bowiem wymagania wobec pracowników. To wszystko rzutuje na zmiany życia społecznego, z uwagi na wielość i różnorodność uwarunkowań społeczeństwa o tendencjach dwubiegunowości, pisze Autor. Tekst ten porusza wiele wątków socjologicznych oraz edukacyjnych, zwłaszcza w odniesieniu do pozaszkolnych form kształcenia zawodowego.

Kolejny, wnikliwy tekst w sposób interesujący przedstawia szeroki zakres problemów dotyczących edukacji zawodowej w aspekcie podmiotowości człowieka.

Rozdział ostatni książki Autora jest ciekawą i szczegółową prezentacją aktualnych kierunków w pozaszkolnej edukacji zawodowej w aspekcie teraźniejszości i przyszłości. Analizowane nurty, trendy i teorie spletają się wzajemnie w toku edukacji dziś i jutro, szczególnie w odniesieniu do pozaszkolnej edukacji zawodowej. Autor w sposób nadzwyczaj skrupulatny, z szeroką gamą kontekstową, wyeksplikował gruntownie i analitycznie podejście do pozaszkolnej edukacji zawodowej. Tekst uporządkowany, przydatny poznawczo i praktycznie, przynosi wiedzę stanowiącą wyzwanie dla edukacji pozaszkolnej w toku zmian cywilizacyjnych.

Podsumowując recenzowaną książkę, podkreślam, iż jest to bardzo dobra pozycja grupująca i wyjaśniająca w sposób przystępny i kompletny, bardzo istotne

kwestie pozaszkolnej edukacji zawodowej na tle tradycji, dylematów i przemian cywilizacyjnych w Polsce, Europie i na świecie.

Nie ma dotąd na rynku wydawniczym książki, która w sposób niezwykle kompletny, w szerokim aspekcie prezentowałaby aktualne i podstawowe zagadnienia dotyczące pozaszkolnej edukacji zawodowej. Trzeba podziwiać ogrom wiedzy, kompetencji, poglądów i optymizmu Autora książki prof. Ryszarda Gerlacha. Zaletą książki jest i to, że poszczególne rozdziały zawierają wiele ważnych problemów dotyczących edukacji na tle zmian cywilizacyjnych, do których warto i należy zawsze wracać.

Książka przygotowana przez prof. Ryszarda Gerlacha to z pewnością najpełniejszy, wszechstronny zbiór uporządkowanej, przydatnej poznawczo i praktycznie wiedzy z pozaszkolnej edukacji zawodowej.

Eugenia Malewska

Olsztyńska Szkoła Wyższa
im. Józefa Rusieckiego